

DZIAŁ XI

OCHRONA ZDROWIA I POMOC SPOŁECZNA

Uwagi ogólne

1. Prezentowane w dziale dane o opiece zdrowotnej nie obejmują informacji dotyczących ochrony zdrowia w zakładach karnych.

2. Dane o ochronie zdrowia — jeśli nie zaznaczono inaczej — od 2005 r. podaje się łącznie z danymi o placówkach podległych resortom obrony narodowej, spraw wewnętrznych i administracji oraz do 2011 r. — Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego.

3. Podstawę prezentowanych w dziale danych o ochronie zdrowia stanowią:

1) ustawa z dnia 15 IV 2011 r. o działalności leczniczej (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 618), która zastąpiła ustawę o zakładach opieki zdrowotnej. Ustawa określa m.in. zasady wykonywania działalności leczniczej oraz zasady funkcjonowania placówek leczniczych.

Prezentowane w dziale dane dotyczą placówek wykonujących działalność leczniczą w zakresie:

- a) ambulatoryjnej opieki zdrowotnej (przychodnie łącznie z: ośrodkami zdrowia, poradniami, ambulatoriami i izbami chorych oraz zakładami badań diagnostycznych i medycznymi laboratoriami diagnostycznymi),
- b) stacjonarnej opieki zdrowotnej (szpitale — ogólne, psychiatryczne i uzdrowiskowe, ośrodki leczenia odwykowego, ośrodki rehabilitacyjne dla narkomanów, regionalne ośrodki psychiatrii sądowej, zakłady opiekuńczo-lecznicze i pielęgnacyjno-opiekuńcze, hospicja, sanatoria i od 2014 r. oddziały opieki paliatywnej).

Na mocy wymienionej ustawy działalność lecznicza może być też wykonywana przez praktyki zawodowe (indywidualne lub grupowe) — lekarzy, lekarzy dentyistów oraz pielęgniarów lub położnych;

- 2) ustawa z dnia 15 VII 2011 r. o zawodach pielęgniarzy i położnej (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 1251);
- 3) ustawa z dnia 5 XII 1996 r. o zawodach lekarza i lekarza dentyisty (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 464);
- 4) ustawa z dnia 27 VIII 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (tekst jednolity Dz. U. 2015 poz. 581), która reguluje warunki udzielania i zakres świadczeń zdrowotnych, zasady i tryb ich finansowania oraz działalność Narodowego Funduszu Zdrowia;
- 5) ustawa z dnia 28 VII 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach

CHAPTER XI

HEALTH CARE AND SOCIAL WELFARE

General notes

1. The data presented in this chapter do not include information concerning the health care in prisons.

2. The data concerning health care — since 2005 unless otherwise stated — are given including health care units subordinated to the Ministry of National Defence, the Ministry of Interior and Administration and until 2011 — the Internal Security Agency.

3. The basis of data presented in this chapter of the health care are provided by:

1) the Law on Health Care Activities, dated 15 IV 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 618), replacing the Law on Care Health Facilities. The law specifies, among others, the rules of performing health care activities and of the functioning of health care units.

Data presented in the chapter concerns the units performing health care activities in the following areas:

- a) out-patient health care (out-patients departments including: health centres, clinics, ambulatory departments and infirmaries, diagnostic facilities and medical diagnostic laboratories),
- b) in-patient health care (hospitals — general, psychiatric and health resorts, detoxification centres, addiction recovery centres, regional centres of forensic psychiatry, chronic medical care homes, nursing homes, hospices, sanatoria and since 2014 palliative care wards).

Under that said law, health care activity can be carried out also by professional practices (individual or group) — doctors, dentists and nurses or midwives;

- 2) the Law on the Nursing and Midwiving Professions, dated 15 VII 2011 (uniform text Journal of Laws 2016 item 1251);
- 3) the Law on the Occupations of Doctor and Dentist, dated 5 XII 1996 (uniform text Journal of Laws 2015 item 464);
- 4) the Law on Health Care Services Financed from Public Funds, dated 27 VIII 2004 (uniform text Journal of Laws 2015 item 581), governing the provision conditions and the scope of health services, the rules and the method of their financing and the activities of the National Health Fund;
- 5) the Law on Health Resort Treatment, Health Resorts, the Areas of Health Resort Protection and Health Resort Gminas, dated 28 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2016, item 879);

ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz. 879);

- 6) ustawa z dnia 8 IX 2006 r. o Państwowym Ratownictwie Medycznym (jednolity tekst Dz. U. 2013, poz. 757 z późn. zm.), która określa zasady organizacji, funkcjonowania i finansowania systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne; dane za 2005 r. podano zgodnie z ustawą z dnia 25 VII 2001 r. (Dz. U. Nr 113, poz. 1207);
- 7) ustawa z dnia 6 IX 2001 r. prawo farmaceutyczne (tekst jednolity Dz. U. 2008 Nr 45, poz. 271 z późn. zm.).

4. Informacje o pracownikach medycznych dotyczą pracujących w: placówkach wykonujących działalność leczniczą, praktykach zawodowych – od 2006 r., aptekach oraz od 2005 r. – domach i zakładach pomocy społecznej, żłobkach i klubach dziecięcych.

Dane dotyczą pracujących bezpośrednio z pacjentem, tj. bez osób, dla których głównym miejscem pracy jest uczelnia, jednostka administracji państwowej lub samorządu terytorialnego albo NFZ.

Dane obejmują osoby pracujące w wymiarze pełnego etatu, w wymiarze godzin przekraczającym pełny etat oraz w niepełnym wymiarze godzin w stosunku do czasu pracy określonego obowiązującymi przepisami dla danego rodzaju pracy, w przypadku jeśli ta praca ma dla nich charakter podstawowy, łącznie z osobami odbywających staż.

Przez pielęgniarkę należy rozumieć też pielęgniarkę, a przez położną — również położną.

5. Dane o lekarzach specjalistach dotyczą lekarzy i lekarzy dentyistów ze specjalizacją II stopnia oraz od 2005 r. posiadających tytuł specjalisty w odpowiedniej dziedzinie medycyny, zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 2 I 2013 r. w sprawie specjalizacji lekarzy i lekarzy dentyistów (Dz. U. 2013 poz. 26).

6. Porady udzielone przez lekarzy i lekarzy dentyistów podano łącznie z badaniami profilaktycznymi oraz z poradami lekarskimi udzielonymi w izbach przyjęć szpitali ogólnych i orzeczeniami wojskowych komisji lekarskich.

7. Dane o szpitalach obejmują placówki medyczne, które do 2011 r. były traktowane jako filie.

8. Dane o łóżkach w placówkach stacjonarnej opieki zdrowotnej dotyczą łóżek znajdujących się stale w salach dla chorych, zajętych przez chorych lub przygotowanych na ich przyjęcie.

9. Dane o łóżkach w szpitalach ogólnych nie obejmują miejsc dziennych na oddziałach szpitalnych oraz do 2007 r. miejsc (łóżek i inkubatorów) dla noworodków.

W szpitalach ogólnych (tabl. 5) rodzaje oddziałów podano zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 17 V 2012 r. (Dz. U. 2012 poz. 594). Do **oddziałów chirurgicznych** zaliczono: chirurgię ogólną, dziecięcą, urazowo-ortopedyczną, szczękową, neurochirurgię, kardiologię, urologię oraz inne o charakterze chirurgicznym; do **oddziałów chorób wewnętrznych** — oddziały kardiologiczne; do **oddziałów zakaźnych** —

6) *the Law on the State Emergency Medical Services, dated 8 IX 2006 (uniform text Journal of Laws 2013, item 757 with later amendments), specifying the organizational rules, the functioning and financing of the State Emergency Medical Services; data for 2005 — law dated 25 VII 2001 (Journal of Laws No. 113, item 1207);*

7) *the Pharmaceutical Law, dated 6 IX 2001 (uniform text Journal of Laws 2008 No. 45, item 271 with later amendments).*

4. Information regarding medical personnel concerns persons employed in: units engaged health care activities, professional practices — since 2006, pharmacies and since 2005 — social welfare homes and facilities, nurseries and children's clubs.

Data concern working directly with a patient, i.e., excluding persons for whom the primary workplace is university, units of state or local government administration and the National Health Fund.

Data includes persons working full-time, overtime as well as part-time in relation to work time defined in the obligatory regulations for a given type of work, when this work has a basic character, including persons undergoing internships.

A nurse should be understood also as a male nurse and midwife — also as a male midwife.

5. Data on doctor specialists and dental specialists concerns doctors with grade II specialization and since 2005 with specialists title in proper medicine domains in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 2 I 2013 on Doctors and Dentist Specializations (Journal of Laws 2013 item 26).

6. Consultations provided by doctors and dentists are presented together with preventive examinations, also together with consultations provided by doctors in admission rooms in general hospitals and with the opinions of military medical commissions.

7. Data on hospitals comprises health care units, which until 2011 were treated as hospital branches.

8. Data regarding beds in in-patient health care units concern permanent beds in-patient rooms, either occupied or prepared to receive patients.

9. Data regarding beds in general hospitals do not include day-time places in hospital wards and until 2007 — places (beds and incubators) for newborns.

In general hospitals (table 5), types of wards are given in accordance with the decree of the Minister of Health, dated 17 V 2012 (Journal of Laws 2012 item 594). In **surgical wards** there following are included: general surgery, paediatric surgery, orthopaedic trauma surgery, neurosurgery, urology, maxillo-facial and cardiosurgery as well as other surgical wards; in **internal wards** — cardiology wards; in **communicable diseases wards**

oddziały obserwacyjno-zakaźne; do **oddziałów gruźlicy i chorób płuc** — oddziały pulmonologiczne; do **oddziałów psychiatrycznych** — oddziały leczenia uzależnień.

Dane o szpitalach psychiatrycznych nie obejmują oddziałów psychiatrycznych w szpitalach ogólnych.

10. Zakłady opiekuńczo-lecznicze i zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze udzielają całodobowych świadczeń zdrowotnych w zakresie pielęgnacji i rehabilitacji osób niewymagających hospitalizacji oraz zapewniają im produkty lecznicze i wyroby medyczne.

11. Lecznictwo uzdrowiskowe obejmuje szpitale i sanatoria działające na obszarze uzdrowiska wykorzystujące w leczeniu, rehabilitacji i profilaktyce przede wszystkim właściwości naturalnych surowców leczniczych oraz właściwości lecznicze klimatu na terenach, na których są położone.

12. Dane dotyczące ratownictwa medycznego i pomocy doraźnej obejmują działalność jednostek zgłoszonych do systemu Państwowe Ratownictwo Medyczne (zespoły ratownictwa medycznego, szpitalne oddziały ratunkowe, izby przyjęć, lotnicze pogotowie ratunkowe).

Szpitalne oddziały ratunkowe od 8 XI 2011 r. funkcjonują na podstawie rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 3 XI 2011 r. (Dz. U. Nr 237 poz. 1420); wcześniej, będąc komórkami organizacyjnymi szpitali, działały na podstawie przepisów o zakładach opieki zdrowotnej.

13. Dane o aptekach ogólnodostępnych nie obejmują aptek działających w strukturze i na potrzeby szpitali.

Punkty apteczne są to ogólnodostępne punkty sprzedaży leków gotowych, których asortyment jest ściśle określony i są głównie usytuowane na terenach wiejskich.

14. Dane opracowano na podstawie wyników badań reprezentacyjnych, zgodnych z zaleceniami Eurostatu, „Europejskie Ankietowe Badanie Zdrowia”, którymi objęto w 2014 r. 28,8 tys. osób zamieszkałych w 12,2 tys. gospodarstw domowych, w 2009 r. — 41,8 tys. osób w 16,3 tys. gospodarstw domowych. Za 2004 r. są to wyniki badań „Stan zdrowia ludności Polski”, którymi objęto 43,0 tys. osób.

Wyniki badań zostały uogólnione na ludność zamieszkałą w gospodarstwach domowych według stanu w dniu 31 XII.

15. Dane o zachorowaniach podaje się według Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (X Rewizja), obowiązującej od 1997 r.

16. Dane o opiece nad dziećmi do lat 3 prezentuje się zgodnie z ustawą z dnia 4 II 2011 r. (jednolity tekst Dz. U. 2015 poz. 1217), na podstawie której opieka może być organizowana w formie żłobka oraz od 2011 r. — klubu dziecięcego, sprawowana przez dziennego opiekuna oraz nianię.

17. Karta Dużej Rodziny na mocy ustawy z dnia 5 XII 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 785) przysługuje, niezależnie od dochodów, rodzinom z co najmniej trójką dzieci:

- 1) poniżej 18 lat,

— *observation communicable diseases wards; in **tubercular and pulmonary wards** — pulmonology wards; in **psychiatric wards** — addiction recovery wards.*

Data regarding psychiatric hospitals do not include psychiatric wards in general hospitals.

10. Chronic medical care homes and nursing homes provide 24-hour health services in scope of nursing and rehabilitation of persons who do not require hospitalization, as well as provide them with medicinal products and medical devices.

11. Health resort treatment includes hospitals and sanatoria, operating in the areas of health resort protection, using in the rehabilitation and preventive therapy primarily natural materials and the healing properties of the climate in the areas where the facility is located.

12. Data concerning emergency medical services and first-aid includes units covered by the State Emergency Medical Services system (ambulance emergency rescue teams, hospital emergency wards, admission rooms, medical air rescue).

Hospital emergency wards since 8 XI 2011 have operated on the basis of decree of the Ministry of Health, dated 3 XI 2011 (Journal of Laws No. 237 item 1420); earlier operated on the basis of the regulation on health care facilities.

13. Generally available pharmacies do not include pharmacies, which operate in the structure and for needs of hospitals.

Pharmaceutical outlets are sales outlets for selling prepared medicines, the range of which is precisely defined and are located in rural areas.

14. Data was prepared on the basis of sample surveys according to Eurostat guidelines “The European Health Interview Survey”, which in 2014 included 28,8 thous. persons living in 12,2 thous. households and in 2009 — 41,8 thous. persons in 16,3 thous. households. The results for 2004 come from “The health status of population in Poland” survey, which covered 43,0 thous. persons.

The results surveys were generalized to the population living in households as of 31 XII.

15. Data regarding disease incidence are presented according to the International Statistical Classification of Diseases and Related Health Problems (ICD-10 Revision), valid since 1997.

16. Data on childcare for children up to the age of 3 are presented according to the law dated 4 II 2011 (uniform text Journal of Laws 2015 item 1217). Childcare can be organized in the form of nurseries as well as since 2011 — children’s clubs or provided by day carer and nanny.

17. Large Family Card basis on the law dated 5 XII 2014 of Large Family Card (uniform text Journal of Laws 2016 item 785). The card can be obtained, regardless of the received income, by families with at least three children:

- 1) up to the age of 18,

2) poniżej 25 lat, w przypadku gdy dziecko uczy się w szkole lub w szkole wyższej,

3) bez ograniczeń wiekowych w przypadku dziecka posiadającego orzeczenie o niepełnosprawności.

Karta wydawana jest bezpłatnie każdemu członkowi rodziny (również rodziny zastępczej i rodzinnego domu dziecka) spełniającej wymienione warunki. Posiadacze karty mają zapewnione zniżki, przede wszystkim, przy zakupie towarów i usług konsumpcyjnych.

18. Dane dotyczące wspierania rodziny oraz pieczy zastępczej prezentowane są zgodnie z ustawą z dnia 9 VI 2011 r. o wspieraniu rodziny oraz systemie pieczy zastępczej (jednolity tekst Dz. U. 2017 poz. 697).

Wspieranie rodziny może być prowadzone w formie usług asystenta rodziny, udzielającego pomocy rodzinom m.in. w poprawie ich sytuacji życiowej, w rozwiązywaniu problemów socjalnych, psychologicznych, wychowawczych z dziećmi i w poszukiwaniu pracy zarobkowej, przez rodzinę wspierającą, placówkę wsparcia dziennego lub w formie poradnictwa specjalistycznego.

19. Dane o świadczeniach i dodatkach z programu „Rodzina 500+” prezentowane są na podstawie ustawy z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci (jednolity tekst Dz. U. 2016 poz. 195).

Świadczenie finansowane jest z budżetu państwa.

20. Placówka wsparcia dziennego wspiera funkcje opiekuńcze i wychowawcze rodziny. Może być prowadzona w formie:

- 1) opiekuńczej, w tym kół zainteresowań, świetlic, klubów i ognisk wychowawczych — zapewnia dziecku: opiekę i wychowanie, pomoc w nauce, organizację czasu wolnego, zabawę i zajęcia sportowe oraz rozwój zainteresowań,
- 2) specjalistycznej — organizuje zajęcia socjoterapeutyczne, terapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne oraz logopedyczne; realizuje indywidualny program korekcyjny, program psychokorekcyjny lub psychoprophylaktyczny, w szczególności terapię pedagogiczną, psychologiczną i socjoterapię,
- 3) pracy podwórkowej (od 2012 r.) — realizowanej przez wychowawcę, polegającej na działaniach animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- 4) w połączonych formach (od 2012 r.), tj. łączących zadania placówek opiekuńczych, specjalistycznych i pracy podwórkowej.

21. Rodzinna piecza zastępcza jest sprawowana w przypadku niemożności zapewnienia dziecku opieki i wychowania przez rodziców. Zapewnia pracę z rodziną umożliwiającą powrót dziecka do rodziny lub gdy jest to niemożliwe — dążenie do przysposobienia dziecka, przygotowanie dziecka do samodzielnego i odpowiedzialnego życia, zaspokojenie potrzeb emocjonalnych dzieci ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb bytowych, zdrowotnych, edukacyjnych, kulturalno-rekreacyjnych i religijnych.

Formami rodzinnej pieczy zastępczej są:

- 1) **rodziny zastępcze:**

2) *up to the age of 25 in case when children learn at school or higher education institution,*

3) *without age limits in the case of children with a certificate of disability.*

The Card is issued free of charge to each member of the family (including foster family and foster home) meeting the conditions specified. The holders of the Card can take advantage of discounts while purchasing consumer goods and services.

18. Data concerning family support and foster care are presented according to the Law on Family Support and Foster Care System, dated 9 VI 2011 (uniform text Journal of Laws 2017 item 697).

Family support shall be provided in the form of family assistant's services, who assists in: improvement of family life situation, resolution of psychological and social issues and problems with upbringing children and searching for a job, as a supporting family, day-support centre or a specialist guidance.

19. Data on benefits and supplements under "Family 500+" programme are presented according to the Law on State Aid in Raising Children dated 11 II 2016 (Journal of Law item 195).

Benefit is financed from the state budget.

20. Day-support centre supports the family in its care and education functions. It may be operated in the form of:

- 1) *care centre, including interest circles, day-rooms, clubs, educational centres — provides a child with: care and education, assistance in learning, organisation of leisure time, entertainment and sport classes and development of interests,*
- 2) *specialist centre — organizes sociotherapeutic, therapeutic, corrective, compensating and speech therapy classes, implement an individual corrective programme, a psychocorrective or psychopreventive programme, in particular pedagogic, psychological and sociotherapy,*
- 3) *street work (since 2012) — carries out motivating and sociotherapeutic activities, conducted by a streetworker,*
- 4) *in a combination of the forms (since 2012) i.e. combining tasks of the general care, specialized and street work centres.*

21. Family foster care shall be exercised in case when it is impossible for the parents to provide care and education for a child. It guarantees a work with a family to make possibility for a child to return to its family, or when it is impossible — efforts aimed at child's adoption; preparation of a child to live an independent and responsible life; satisfaction of children's emotional needs, in particular the needs related to welfare, healthcare, education, culture, recreation and religious.

The forms of family foster care are the following:

- 1) **foster family:**

- a) spokrewnione,
 - b) niezawodowe — umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa),
 - c) zawodowe — umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 3 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa), wśród których funkcjonują również:
 - zawodowe specjalistyczne — umieszcza się w nich w szczególności: dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci na podstawie ustawy z dnia 26 X 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (tekst jednolity Dz. U. 2014 Nr 382 z późn. zm.), małoletnie matki z dziećmi,
 - zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego — przyjmują dzieci na podstawie orzeczenia sądu w przypadku, gdy dziecko zostało doprowadzone przez Policję lub Straż Graniczną, na wniosek rodziców, dziecka lub innej osoby w przypadku, o którym mowa w art. 12a ustawy z dnia 29 VII 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (tekst jednolity Dz. U. 2015, poz. 1390);
- 2) **rodzinne domy dziecka** — w tym samym czasie może w nich przebywać nie więcej niż 8 dzieci (z wyjątkiem licznego rodzeństwa).

22. Instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- 1) **placówki opiekuńczo-wychowawczej**, która jest prowadzona jako placówka typu:
 - a) interwencyjnego — zapewnia doraźną opiekę nad dzieckiem w czasie trwania sytuacji kryzysowej, w szczególności placówka jest obowiązana przyjąć dziecko w przypadkach wymagających natychmiastowego zapewnienia mu opieki,
 - b) rodzinnego — wychowuje dzieci w różnym wieku, w tym dorastające i usamodzielniające się; umożliwia wspólne wychowanie i opiekę licznemu rodzeństwu; współpracuje z koordynatorem rodzinnej pieczy zastępczej i asystentem rodziny,
 - c) socjalizacyjnego — zapewnia dziecku całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby, w szczególności emocjonalne, rozwojowe, zdrowotne, bytowe, społeczne i religijne; realizuje przygotowany we współpracy z asystentem rodziny plan pomocy dziecku; umożliwia kontakt dziecka z rodzicami i innymi osobami bliskimi, podejmuje działania w celu powrotu dziecka do rodziny; zapewnia dziecku dostęp do kształcenia dostosowanego do jego wieku i możliwości rozwojowych; obejmuje dziecko działaniami terapeutycznymi, zapewnia korzystanie z przysługujących świadczeń zdrowotnych,
 - d) specjalistyczno-terapeutycznego (od 2012 r.) — sprawuje opiekę nad dzieckiem o indywidualnych potrzebach, w szczególności: legi-

- a) *related,*
 - b) *non-professional — placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings),*
 - c) *professional — placed in it may be not more than 3 children (except for numerous siblings) — among which there are also:*
 - *professional specialist shall receive in particular: children with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, children on the basis of the Law on Proceedings Involving Juveniles, dated 26 X 1982 (uniform text Journal of Laws 2014 No. 382 with later amendments), underage mothers with children,*
 - *professional that performs the function of a family emergency house shall receive a child on the basis of a court ruling, case when a child was escorted by Police or Border Guard, upon consent of parents, child or another person in the case referred to in Article 12a of the Law on Counteracting Domestic Violence, dated 29 VII 2005 (uniform text Journal of Laws 2015, item 1390);*
- 2) **fosters homes** — placed in it may be not more than 8 children (except for numerous siblings).

22. Institutional foster care shall be exercised in the form of:

- 1) **care and education centre**, shall be run as:
 - a) *an intervention — provides immediate care for a child in the crisis situation, especially if it is required for the centre to place the child under immediate care,*
 - b) *a family — educates children of various age groups, including adolescents and those becoming independent; enables common education and care for numerous siblings; cooperate with a family foster care coordinator and a family assistant,*
 - c) *a socialization — provides a child with full-time care and education, and fulfill its needs, especially emotional, development, health, living, social and religious needs, implements a child assistance plan prepared in cooperation with a family assistant, enables contacts with parents and other close persons, unless otherwise decided by a court, takes actions aimed at the child's return to a family, provides a child with access to education adjusted to its age and development skills, provides a child with therapeutic actions, provides access to eligible healthcare services,*
 - d) *a specialist therapy (since 2012) — provides care for a child with individual needs, in particular: a child with a disability certificate or a certificate of high or moderate level of disability, a child requiring the application of special education methods and*

tymującym się orzeczeniem o niepełnosprawności albo orzeczeniem o umiarkowanym lub znacznym stopniu niepełnosprawności; wymagającym stosowania specjalnych metod wychowawczych i specjalistycznej terapii; wymagającym wyrównywania opóźnień rozwojowych i edukacyjnych. Placówka, zapewnia zajęcia wychowawcze, socjoterapeutyczne, korekcyjne, kompensacyjne, logopedyczne, terapeutyczne, rekompensujące braki w wychowaniu w rodzinie i przygotowujące do życia społecznego, a dzieciom niepełnosprawnym także odpowiednią rehabilitację i zajęcia rewalidacyjne;

- 2) **regionalnej placówki opiekuńczo-terapeutycznej** (od 2012 r.) — umieszczane są w niej dzieci, które ze względu na stan zdrowia wymagają stosowania specjalistycznej opieki i rehabilitacji i nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej lub w placówce opiekuńczo-wychowawczej. W tym samym czasie można w niej umieścić nie więcej niż 30 dzieci;
- 3) **interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego** (od 2012 r.) — umieszcza się w nim dzieci do ukończenia pierwszego roku życia, które wymagają specjalistycznej opieki i w okresie oczekiwania na przysposobienie nie mogą zostać umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej. W ośrodku, w tym samym czasie, można umieścić nie więcej niż 20 dzieci.

23. Dane o domach i zakładach pomocy społecznej dotyczą placówek, dla których organami prowadzącymi są: jednostki samorządu terytorialnego, stowarzyszenia, organizacje społeczne, kościoły i związki wyznaniowe, fundacje, inne osoby prawne i osoby fizyczne.

Rodzaje domów i zakładów prezentuje się zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r. (tekst jednolity Dz. U. 2016 poz. 930).

24. Dane o świadczeniach pomocy społecznej prezentuje zgodnie z ustawą o pomocy społecznej z dnia 12 III 2004 r.

Zasiłek stały przysługuje osobie całkowicie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub niepełnosprawności.

Zasiłek okresowy przysługuje osobie lub rodzinie ze względu na długotrwałą chorobę, niepełnosprawność, bezrobocie, możliwość utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego.

Zasiłek celowy przyznawany jest w celu m.in.: zaspokojenia niezbędnej potrzeby bytowej, pokrycia części lub całości wydatków na świadczenia zdrowotne, pokrycia kosztów pogrzebu. Może być przyznany osobie lub rodzinie, która poniosła straty w wyniku zdarzenia losowego, klęski żywiołowej lub ekologicznej.

specialist therapy, a child requiring dealing with their developmental and emotional retardation. The centre provides educational, sociotherapeutic, corrective, compensating, speech therapy, and therapeutic activities compensating for lacks in upbringing in a family and preparing for social life, as well as proper rehabilitation for disabled children;

2) **regional care and therapy centre** (since 2012) — a centre where children shall be placed, due to their health condition requiring specialist care and rehabilitation and cannot be placed in family foster care or a care and education centre. The total number of 30 children at most may be placed in a regional care and therapy centre at the same time;

3) **pre-adoptive intervention centre** (since 2012) — a centre where shall be placed children up to the 1 year old, requiring special care who, waiting for adoption, cannot be covered by family foster care. The total number of 20 children at most may be placed in a pre-adoptive intervention centre at the same time.

23. Data concerning social welfare homes and facilities are related to the institutions for which the founding bodies are: local self-government entities, associations, social organizations, churches and religious associations, foundations, other legal persons as well as natural persons.

Types of social welfare homes and facilities are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004 (uniform text Journal of Laws 2016 item 930).

24. Data on social benefits are presented according to the Law on Social Assistance, dated 12 III 2004.

A person entirely incapable of working due to age or disability is entitled to **permanent benefit**.

A person or a family is entitled to a **temporary benefit** because of long illness, disability, unemployment, perspective of remaining or becoming entitled to benefits from other systems of social security.

Appropriated benefit is offered in order to fulfill a necessary livelihood need, covering part or whole of expenditures on health treatment, covering burial costs. It may be given to a person or a family which incurred losses as a result of fortuitous event, or natural or ecological disaster.

TABL. 1 (157). **PRACOWNICY MEDYCZNI^a**

Stan w dniu 31 XII

MEDICAL PERSONNEL^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Lekarze	4813	5093	Doctors
w tym kobiety	2527	2722	of which women
Lekarze dentyści	733	746	Dentists
w tym kobiety	544	553	of which women
Farmaceuci	1367	1396	Pharmacists
w tym kobiety	1079	1094	of which women
Pielęgniarki	10690	10741 ^b	Nurses
Położne	1245	1254 ^c	Midwives
Fizjoterapeuci	1560	1618 ^d	Physiotherapists and rehabilitants
Diagności laboratoryjni ^e	697	658	Laboratory diagnosticians ^e

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 4 na str. 230. ^{b-d} W tym magistry: ^b – pielęgniarstwa – 1910, ^c – położnictwa – 134, ^d – fizjoterapii i rehabilitacji – 1093. ^e Analitycy medyczni i inni pracownicy z wyższym wykształceniem, np. chemicy, fizycy, mikrobiolodzy.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, a w przypadku farmaceutów – tylko w zakresie pracujących w aptekach szpitalnych.

^a See general notes, item 4 on page 230. ^{b-d} Of which masters: ^b – of nursing – 1910, ^c – of midwifery – 134, ^d – of physiotherapy and rehabilitation – 1093. ^e Medical analysts and other employees by tertiary education, i.e. chemists, physicists, microbiologists.

S o u r c e: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and regard to pharmacists – only in the scope of the pharmacists employed with hospital's pharmacies.

TABL. 2 (158). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a**

Stan w dniu 31 XII

DOCTORS SPECIALISTS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
LEKARZE ZE SPECJALIZACJĄ OGÓLEM	3485	3648	DOCTOR SPECIALISTS TOTAL
w tym specjaliści w zakresie:			of which specialists in the field of:
Anestezjologii i intensywnej terapii	197	214	Anesthesiology and intensive therapy
Chirurgii ^b	531	528	Surgery ^b
Chorób płuc	69	70	Respiratory diseases
Chorób wewnętrznych	380	385	Internal diseases
Dermatologii ^c i wenerologii	57	61	Dermatology ^c and venereology
Kardiologii ^c	136	158	Cardiology ^c
Medycyny rodzinnej	352	352	General practitioners
Medycyny pracy ^d	37	42	Occupational medicine ^d
Neurologii ^e	125	127	Neurology ^e
Okulistyki	118	125	Ophthalmology
Onkologii ^f	42	46	Oncology ^f
Otolaryngologii ^g	79	81	Otolaryngology ^g
Pediatry	232	242	Paediatrics
Położnictwa i ginekologii	203	230	Obstetrics and gynaecology
Psychiatrii ^c	143	144	Psychiatry ^c
Radiologii i diagnostyki obrazowej ^h	145	149	Radiology and diagnostic imaging ^h

^a Ze specjalizacją II stopnia i z tytułem specjalisty; patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 230. ^b Chirurgii ogólnej, dziecięcej, klatki piersiowej, ortopedii i traumatologii, ortopedii i traumatologii narządu ruchu, neurochirurgii, chirurgii onkologicznej, plastycznej i szczękowej, kardiochirurgii oraz urologii i chirurgii naczyniowej. ^c Łącznie ze specjalistami dziecięcymi. ^d Razem z lekarzami medycyny przemysłowej, medycyny morskiej i tropikalnej oraz medycyny transportu. ^{e-h} Również: ^e – neuropatologii, ^f – patologii onkologicznej oraz onkologii i hematologii. ^g – otorynolaryngologii, ^h – radioterapii onkologicznej i radiologii dziecięcej.

Ź r ó d ł o: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a With grade II specialization or with title of specialist; see general notes, item 5 on page 230. ^b General, pediatric and thoracic surgery, orthopaedic and traumatology, orthopaedic and traumatology of locomotor system, neurosurgery, oncological, plastic and maxillofacial surgery, cardiosurgery as well as urology and vascular surgery. ^c Including children's specialists. ^d Including physicians of occupational medicine, marine and tropical medicine and transport medicine. ^{e-h} Also: ^e – neuropathology, ^f – oncological pathology, children's oncology and haematology, ^g – oto-rhino-laryngology, ^h – oncological radiotherapy and children's radiology.

S o u r c e: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 2 (158). **LEKARZE SPECJALIŚCI^a (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
DOCTORS SPECIALISTS^a (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
LEKARZE SPECJALIŚCI w % ogółu lekarzy	72,4	71,6	SPECIALISTS in % of total doctors
LEKARZE DENTYŚCI OGÓLEM	177	176	DENTISTS OF TOTAL
w tym lekarze dentyści ze specjalizacją:			<i>of which dentists with specialization</i>
Chirurgii stomatologicznej	25	26	<i>Oral surgery</i>
Chirurgii szczękowo-twarzowej	12	10	<i>Maxillo-facial surgery</i>
Ortodoncji	38	40	<i>Orthodontics</i>
Periodontologii (paradontologii)	9	10	<i>Periodontology (paradontics)</i>
Protetyki stomatologicznej	43	42	<i>Dental prosthetics</i>
Stomatologii dziecięcej	14	14	<i>Children's dentistry</i>
Stomatologii zachowawczej	35	34	<i>Restorative dentistry</i>
LEKARZE DENTYŚCI ZE SPECJALIZACJĄ w % ogółu lekarzy dentyistów)	24,1	23,6	DENTAL SPECIALISTS (in % of total dentist)

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 5 na str. 230.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 5 on page 230.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 3 (159). **AMBULATORYJNA OPIEKA ZDROWOTNA^a**
OUT-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Przychodnie (stan w dniu 31 XII)	818	834	<i>Out-patients departments (as of 31 XII)</i>
miasta	601	612	<i>urban areas</i>
wieś	217	222	<i>rural areas</i>
Praktyki lekarskie ^b (stan w dniu 31 XII)	345	332	<i>Medical practices^b (as of 31 XII)</i>
miasta	272	264	<i>urban areas</i>
wieś	73	68	<i>rural areas</i>
Porady udzielone ^c w tys.	17023,3	17108,6	<i>Consultations provided^c in thous.</i>
miasta	14215,8	14251,1	<i>urban areas</i>
wieś	2807,4	2857,6	<i>rural areas</i>
lekarskie	15411,2	15476,3	<i>doctors</i>
w tym specjalistyczne	5828,2	5861,4	<i>of which specialized</i>
stomatologiczne	1612,0	1632,3	<i>stomatological</i>

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 2 na str. 229. ^b Dane obejmują praktyki, które podpisały kontrakty z NFZ lub z przychodniami. ^c Łącznie z poradami finansowanymi przez pacjentów (środki niepubliczne).

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia, Ministerstwa Spraw Wewnętrznych oraz Głównego Urzędu Statystycznego.

^a See general notes, item 2 on page 229. ^b Data concern medical practices that have signed contract with National Health Fund or with out-patients departments. ^c Including consultations paid by patients (non-public funds).

Source: data of the Ministry of Health, the Ministry of Interior and the Central Statistical Office.

TABL. 4 (160). STACJONARNA OPIEKA ZDROWOTNA^a
IN-PATIENT HEALTH CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
ZAKŁADY — stan w dniu 31 XII FACILITIES — as of 31 XII			
Szpital ogólny ^b	43	40	General hospitals ^b
Szpital psychiatryczny	1	1	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	1	1	Detoxification centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	24	25	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	11	11	Nursing homes ^c
Hospicja	2	2	Hospice
Oddziały opieki paliatywnej	7	7	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	24	22	sanatoria
szpitale	8	7	hospitals
ŁÓŻKA W ZAKŁADACH — stan w dniu 31 XII BEDS IN FACILITIES — as of 31 XII			
Szpital ogólny ^d	9846	9860	General hospitals ^d
Szpital psychiatryczny	475	475	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	128	128	Detoxification centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	1153	1190	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	458	450	Nursing homes ^c
Hospicja	52	52	Hospice
Oddziały opieki paliatywnej	100	106	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe:			Health resort treatment:
sanatoria	5036	5486	sanatoria
szpitale	1920	1879	hospitals
LECZENIE IN-PATIENTS			
Szpital ogólny ^e	384013	388856	General hospitals ^e
Szpital psychiatryczny	5344	5291	Psychiatric hospital
Ośrodki leczenia odwykowego	840	772	Detoxification centres
Zakłady opiekuńczo-lecznicze ^c	2257	2217	Chronic medical care homes ^c
Zakłady pielęgnacyjno-opiekuńcze ^c	1173	1032	Nursing homes ^c
Hospicja	642	643	Hospice
Oddziały opieki paliatywnej	1742	1570	Palliative care wards
Lecznictwo uzdrowiskowe – kuracjusze ^f :			Health resort treatment patients ^f :
w sanatoriach	99377	108395	in sanatoria
w szpitalach	30407	30752	in hospitals

^a Patrz uwagi ogólne ust. 2 na str. 229. ^b Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 230. ^c Łącznie z zakładami typu psychiatrycznego. ^d Łącznie z łóżkami i inkubatorami dla noworodków. ^e Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^f Ponadto 11352 kuracjuszy leczonych było w systemie ambulatoryjnym.

Źródło: w zakresie szpitali ogólnych – dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów opieki długoterminowej – dane Ministerstwa Zdrowia i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych, w zakresie zakładów psychiatrycznych – dane Instytutu Psychiatrii i Neurologii.

^a Excluding See general notes, item 2 on page 229. ^b See general notes, item 7 on page 230. ^c Including psychiatric types facilities. ^d Including beds and incubator for newborns. ^e Excluding inter-ward patient transfer. ^f Moreover 11352 health resort patients were treated as out-patient.

Source: in regard to general hospitals – data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior, in regard to long-term facilities – data of the Ministry of Health and Ministry of Interior, in regard to psychiatric facilities – data of the Institute of Psychiatry and Neurology.

TABL. 5 (161). SZPITALA OGÓLNE^a
GENERAL HOSPITALS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2015	2016	SPECIFICATION
Szpitala ogólne (stan w dniu 31 XII)	43	40	Hospitals (as of 31 XII)
Łóżka (stan w dniu 31 XII)	9846	9860	Beds (as of 31 XII)
na 10 tys. ludności	47,2	47,3	per 10 thous. population
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
Chorób wewnętrznych	1612	1671	Internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	545	570	of which cardiological ^b
Chirurgicznych	2280	2269	Surgical
Pediatrycznych	719	684	Paediatric
Ginekologiczno-położniczych	1030	1026	Gynaecological-obstetric
Onkologicznych	251	226	Oncological
Intensywnej terapii	185	193	Intensive therapy
Zakaźnych	239	276	Communicable
Gruźlicy i chorób płuc	463	463	Tubercular and pulmonary
Dermatologicznych	91	95	Dermatological
Neurologicznych	399	404	Neurological
Psychiatrycznych	653	566	Psychiatric
Leczeni w tys.	406,4	413,9	In-patients in thous.
w tym na oddziałach:			of which in specified wards:
chorób wewnętrznych	77,3	80,1	internal diseases
w tym kardiologicznych ^b	30,9	31,6	of which cardiological ^b
chirurgicznych	103,1	105,4	surgical
pediatrycznych	29,9	27,4	paediatric
ginekologiczno-położniczych	51,1	49,6	gynaecological-obstetric
onkologicznych	16,8	17,7	oncological
intensywnej terapii	4,5	5,5	intensive therapy
zakaźnych	9,9	11,4	communicable
gruźlicy i chorób płuc	17,7	17,5	tubercular and pulmonary
dermatologicznych	3,3	3,8	dermathological
neurologicznych	17,2	17,5	neurological
psychiatrycznych	7,4	6,2	psychiatric
Wypisani w tys.	371,1	375,2	Discharges in thous.
Zmarli w tys.	8,7	9,0	Deaths in thous.
Leczeni ^c na: 10 tys. ludności	1839	1865	In-patients ^c per: 10 thous. population
1 łóżko ^d	39,6	40,0	bed ^d
Przeciętny pobyt chorego w dniach	5,6	5,4	Average patient stay in days
Przeciętne wykorzystanie łóżka w dniach	230	228	Average bed use in days

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 7 na str. 230 oraz ust. 9 na str. 230. ^b Łącznie z oddziałami intensywnej nadzoru kardiologicznego. ^c Bez międzyoddziałowego ruchu chorych. ^d Bez łóżek i inkubatorów dla noworodków na oddziałach neonatologicznych.

Źródło: dane Ministerstwa Zdrowia oraz Ministerstwa Spraw Wewnętrznych.

^a See general notes, item 7 on page 230 and item 9 on page 230. ^b Including intensive cardiological care wards. ^c Excluding inter-ward patient transfer. ^d Excluding beds and incubators for newborns on neonatology wards.

Source: data of the Ministry of Health and the Ministry of Interior.

TABL. 6 (162). **RATOWNICTWO MEDYCZNE I POMOC DORAŻNA^a**

Stan w dniu 31 XII

EMERGENCY MEDICAL SERVICES AND FIRST AID^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Zespoły ratownictwa medycznego ..	39	88	87	87	Ambulance emergency rescue teams
podstawowe	x	53	56	56	basic
specjalistyczne	x	35	31	31	specialization
Szpitalne oddziały ratunkowe	11	13	10	10	Hospital emergency wards
Izby przyjęć ^b	11	11	13	13	Admission rooms ^b
Lotnicze pogotowie ratunkowe ^c	1	1	1	1	Medical air rescue ^c
Wyjazdy na miejsce zdarzenia ^d :					Calls to the occurrence places ^d :
w tysiącach	186,7	170,0	187,6	183,8	in thousands
na 1000 ludności	90,3	81,0	89,9	88,2	per 1000 population
Osoby, którym udzielono świadczenia zdrowotnego w miejscu zdarzenia ^d :					Person who received health care benefits in the place of occurrence ^d :
w tysiącach	188,2	172,5	188,8	185,8	in thousands
w tym:					of which:
dzieci i młodzież w wieku do 18 lat	18,9	12,8	13,8	13,6	children and youth up to 18 years of age
w wieku 65 lat i więcej	72,2	77,3	76,0	aged 65 and more
na 1000 ludności	91,0	82,2	90,5	89,1	per 1000 population

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 12 na str. 231. ^b Komórki organizacyjne szpitali zgłoszone do współpracy z ratownictwem medycznym. ^c Samolot lub śmigłowiec wraz z załogą, tj. pilotem i osobami udzielającymi pierwszej pomocy lub podejmującymi medyczne działania ratunkowe. ^d W ciągu roku.

^a See general notes, item 12 on page 231. ^b Organizational cells of hospitals applied to co-operate with emergency medical system. ^c Airplane or helicopter, including crew, i.e. pilot and people giving first aid or acting as medical rescue. ^d During the year.

TABL. 7 (163). **APTEKI OGÓLNODOSTĘPNE I PUNKTY APTECZNE^a**

Stan w dniu 31 XII

GENERALLY AVAILABLE PHARMACIES AND PHARMACEUTICAL OUTLETS^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Apteki	541	527	607	630	Pharmacies
w tym prywatne	537	525	605	627	of which private
w tym na wsi	81	85	92	94	of which in rural areas
Punkty apteczne	76	76	87	84	Pharmaceutical outlets
w tym na wsi	75	75	86	84	of which in rural areas
Liczba ludności na:					Population per:
1 aptekę i punkt apteczny	3352	3480	3006	2919	pharmacy and pharmaceutical outlet
w tym na wsi	5100	5171	4731	4745	of which in rural areas
1 aptekę	3823	3982	3437	3308	pharmacy
w tym na wsi	9823	9734	9153	8985	of which in rural areas
Farmaceuci pracujący w aptekach i w punktach aptecznych	968	999	1248	1280	Pharmacists employed in pharmacies and pharmaceutical outlets

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 13 na str. 231.

^a See general notes, item 13 on page 231.

TABL. 8 (164). **KRWIODAWSTWO^a**
BLOOD DONATION^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Regionalne centra (stan w dniu 31 XII)	1	1	1	1	Regional centres (as of 31 XII)
Oddziały terenowe (stan w dniu 31 XII)	5	5	5	5	Local branches (as of 31 XII)
Krwiodawcy w tys.	31,4	36,6	35,3	34,4	Blood donors in thous.
w tym honorowi	31,3	36,6	35,3	34,4	of which honorary blood donors
Liczba donacji ^b krwi pełnej w tys.	54,7 ^c	65,7	67,5	67,0	Number of collected donations ^b of whole blood in thous.
Wyprodukowana liczba jednostek świeżo mrożonego osocza (FFP) ^d w tys.	59,8 ^e	73,3	76,1	77,4	Number of prepared units of fresh frozen plasma (FFP) ^d in thous.

^a Bez danych Ministerstwa Obrony Narodowej i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych. ^b Donacja jest to pobranie krwi lub jej składnika do celów klinicznych, diagnostycznych lub produkcyjnych. ^c Pobrana krew w jednostkach krwi pełnej, równej 450 ml. ^d Jedna jednostka świeżo mrożonego osocza równa się 200 ml, jeden litr osocza równa się 5 jednostkom. ^e Pobrane osocze w jednostkach świeżo mrożonego osocza (FFP).

Źródło: dane Narodowego Centrum Krwi.

^a Excluding data of the Ministry of National Defence and the Ministry of Interior. ^b Donation is collection of blood components for clinical, diagnostic or manufacturing purposes. ^c Blood taken in units of whole blood, equals 450 ml. ^d One unit of freshly frozen plasma equals 200 ml, one litre of plasma equals 5 units. ^e Plasma taken in units of freshly frozen plasma (FFP).

Source: data of the National Blood Centre.

TABL. 9 (165). **OCENA STANU ZDROWIA LUDNOŚCI**
PERCEIVED HEALTH STATUS OF POPULATION

STAN ZDROWIA HEALTH STATUS	Ogółem Total			W wieku lat At the age of					
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	0–14	15–29	30–49	50–69	70 i więcej and more	
	w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku in % of total population of given sex and age group								
Bardzo dobry i dobry Very good and good	2004	62,2	65,9	59,3	90,4	87,3	64,1	28,4	14,8
	2009	65,3	67,4	63,5	92,7	90,6	70,8	38,6	17,4
	2014	65,2	67,6	63,1	90,7	91,5	74,7	38,1	17,8
Taki sobie, ani dobry ani zły Fair	2004	27,1	25,4	28,5	8,8	10,3	28,6	51,9	43,5
	2009	25,1	23,2	26,7	5,8	9,4	24,4	44,7	43,5
	2014	24,9	21,9	27,5	7,0	7,4	21,2	45,1	43,7
Zły i bardzo zły Bad and very bad	2004	10,7	8,8	12,2	0,8	2,4	7,4	19,7	41,8
	2009	9,6	9,4	9,8	1,5	0,0	4,8	16,7	39,1
	2014	9,9	10,5	9,4	2,3	1,2	4,1	16,8	38,5

TABL. 10 (166). **LUDNOŚĆ W WIEKU 15 LAT I WIĘCEJ WEDŁUG WAGI CIAŁA^a**
POPULATION AT THE AGE OF 15 AND MORE BY BODY WEIGHT^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	Ogółem Total			W wieku lat At the age of			
	ogółem total	mężczyźni males	kobiety females	15–29	30–49	50–69	70 i więcej and more
	w % ogółu ludności danej płci i grupy wieku ^a in % of total population of given sex and age group ^a						
Niedowaga 2004	4,1	1,3	6,6	10,1	1,7	0,8	2,8
Underweight 2009	2,6	1,3	3,6	5,5	2,1	1,4	0,7
..... 2014	3,9	1,6	5,8	8,0	3,6	1,9	2,8
W normie 2004	52,4	49,4	55,2	75,2	53,4	31,7	34,9
Normal 2009	45,3	36,8	52,2	66,5	46,6	32,9	31,2
..... 2014	44,4	35,0	52,3	63,9	45,6	35,9	27,8
Nadwaga 2004	31,2	36,2	26,6	12,4	32,7	45,4	45,4
Overweight 2009	36,1	43,8	29,9	23,0	37,2	42,2	43,8
..... 2014	35,6	44,6	28,1	21,9	37,6	38,6	46,9
Otyłość 2004	12,3	13,1	11,6	2,4	12,3	22,0	16,9
Obesity 2009	16,0	18,1	14,4	5,0	14,1	23,4	24,3
..... 2014	16,1	18,8	13,8	6,1	13,2	23,7	22,5

^a Wagę ciała opracowano na podstawie wskaźnika masy ciała (BMI) obliczonego przez podzielenie wagi ciała (w kilogramach) przez wzrost (w metrach do kwadratu) i podano według grup: otyłość – 30,0 i więcej, nadwaga – od 25,0 do 29,99, w normie – od 18,5 do 24,99, niedowaga – poniżej 18,5.

^a Body weight was presented on the basis of body mass index (BMI), calculated by dividing the body weight in kilograms by square of the height in metres and was presented by the following groups of BMI values: obesity – 30,0 and more, overweight – 25,0-29,99, normal – 18,5-24,99, underweight – less than 18,5.

TABL. 11 (167). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS

CHOROBY	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych in absolute numbers				na 100 tys. ludności per 100 thous. population				
Gruźlica	424	386	297	279	20,5	18,4	14,2	13,4	Tuberculosis
Tężec	–	–	–	–	x	x	x	x	Tetanus
Krztusiec	172	43	450	559	8,3	2,0	21,6	26,8	Whooping cough
Odra	–	–	1	1	x	x	0,05	0,05	Measles
Wirusowe zapalenie wątroby:									Viral hepatitis:
typ A	2	5	2	3	0,10	0,24	0,1	0,1	type A
typ B	126	113	332	273	6,1	5,4	15,9	13,1	type B
typ C	221	190	469	417	10,7	9,1	22,5	20,0	type C
Różyczka	731	208	143	59	35,4	9,9	6,8	2,8	Rubella
AIDS ^a	7	5	3	1	0,34	0,24	0,14	0,05	AIDS ^a
Salmonellozy	1389	622	451	509	67,2	29,6	21,6	24,4	Other salmonella infections

^a Dane nieostateczne z uwagi na specyfikę choroby.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^a Preliminary data because of specific features of the disease.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 11 (167). **ZACHOROWANIA NA NIEKTÓRE CHOROBY ZAKAŻNE I ZATRUCIA (dok.)**
INCIDENCE OF INFECTIOUS DISEASES AND POISONINGS (cont.)

CHOROBY	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	DISEASES
	w liczbach bezwzględnych <i>in absolute numbers</i>				na 100 tys. ludności <i>per 100 thous. population</i>				
Czerwonka bakteryjna	1	11	2	–	0,05	0,52	0,1	x	Shigellosis
Inne bakteryjne zatrucia pokarmowe	141	22	41	25	6,8	1,0	2,0	1,2	Other bacterial foodborne intoxications
Biegunki u dzieci w wieku do lat 2 ^a	1214	1306	2205	1699	302,0	274,3	569,0	441,5	Acute diarrhoea in children under 2 years ^a
Szkarlatyna (płonica)	695	920	2060	1252	33,6	43,8	98,7	60,1	Scarlet fever
Bakteryjne zapalenie opon mózgowych i/lub mózgu	65	57	56	61	3,1	2,7	2,7	2,9	Bacterial meningitis and/or encephalitis
Wirusowe zapalenie opon mózgowych	88	52	52	44	4,3	2,5	2,5	2,1	Viral meningitis
Wirusowe zapalenie mózgu	7	10	10	16	0,34	0,48	0,48	0,77	Viral encephalitis
Świnka (zapalenie przyusznicy nagminne)	7687	174	190	104	371,8	8,3	9,1	5,0	Mumps
Włośnica	7	–	–	–	0,34	x	x	x	Trichinellosis
Grypa ^b	28182	15647	252920	280272	1363,0	745,5	12114,7	13445,4	Influenza ^b
Choroby weneryczne	50	83	87	81	2,4	4,0	4,2	3,9	Venereal diseases
Szczepieni przeciw wściekliznie	359	398	455	456	17,4	19,0	21,8	21,9	Rabies vaccinations

^a Wskaźnik obliczono na 10 tys. dzieci w wieku do lat 2. ^b Łącznie z podejrzeniami zachorowań.

Źródło: dane Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH (na podstawie rejestru chorób zakaźnych prowadzonego przez stacje sanitarno-epidemiologiczne), Instytutu Gruźlicy i Chorób Płuc oraz Instytutu Wenerologii Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

^a Ratio calculated per 10 thous. children up to the age of 2. ^b Including influenza-like illness.

Source: data of the National Institute of Public Health – NIH (on the ground of register of infectious diseases kept by sanitary and epidemiological stations), the Tuberculosis and Lung Diseases Institute and the Institute of Venereology of the Medical University of Warsaw.

TABL. 12 (168). **ŻŁOBKI^a I KLUBY DZIECIĘCE**

Stan w dniu 31 XII

NURSERIES^a AND CHILDREN'S CLUBS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Żłobki	17	17	60	68	Nurseries
w tym publiczne	17	17	22	24	of which public
Oddziały żłobkowe w przedszkolach	6	5	4	3	Nursery wards of nursery schools
Kluby dziecięce	x	x	16	23	Children's clubs
w tym publiczne	x	x	1	2	of which public
Miejsca w tys.					Places in thous.
w żłobkach	1,1	1,3	2,7	3,0	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	0,3	0,4	in children's clubs
Dzieci przebywające (w ciągu roku) w tys.					Children staying (during the year) in thous.
w żłobkach	2,1	2,4	4,2	4,5	in nurseries
w klubach dziecięcych	x	x	0,3	0,4	in children's clubs
Miejsca w żłobkach i klubach dziecięcych na 1000 dzieci w wieku do lat 3 w miastach	31,7	31,6	86,1	95,6	Places in nurseries and children's clubs per 1000 children up to the age of 3 in urban areas
Dzieci przebywające w żłobkach i klubach dziecięcych:					Children staying in nurseries and children's clubs:
na 1000 dzieci w wieku do lat 3	14,1	19,2	48,8	55,9	per 1000 children up to the age of 3
na 100 miejsc	80,0	107,8	90,5	92,4	per 100 places

^a W 2005 r. łącznie ze żłobkami tygodniowymi; miejsca i dzieci – łącznie z oddziałami żłobkowymi.

^a In 2005 including weekly nurseries; places and children – including nursery wards.

TABL. 13 (169). **WSPIERANIE RODZINY W 2016 R.**
FAMILY SUPPORT IN 2016

WYSZCZEGÓLNIENIE	Ogółem Total	SPECIFICATION
Świadczenie wychowawcze ^a :		Child-raising benefit ^a :
przeciętna miesięczna liczba rodzin otrzymujących świadczenie	140640	average monthly number of families receiving benefit
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny otrzymują świadczenie	214645	average monthly number of children to which families receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	962834,5	benefit payments in thous. zł
Dodatek wychowawczy ^a :		Child-rising supplement ^a :
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które rodziny zastępcze i rodzinne domy dziecka otrzymują dodatek	2665	average monthly number of children to which foster families and foster homes receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	11845,5	benefit payments in thous. zł
Dodatek do zryczałtowanej kwoty ^a :		Lump sum supplement ^a :
przeciętna miesięczna liczba dzieci, na które placówki opiekuńczo-wychowawcze typu rodzinnego otrzymują dodatek	57	average monthly number of children to which family care and education centres receive benefits
wypłaty świadczenia w tys. zł	255,4	benefit payments in thous. zł
Rodziny posiadające Kartę Dużej Rodziny	16706	Family Large Family Card holder

a W ramach programu "Rodzina 500+": dane dotyczą okresu od 1 IV do 31 XII.

a Within the "Family 500+" programme; data concern the period – 1 IV-31 XII.

TABL. 14 (170). **PLACÓWKI WSPARCIA DZIENNEGO**
DAY-SUPPORT CENTRES

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
	placówki (stan w dniu 31 XII) centres (as of 31 XII)				wychowankowie w tys. residents in thous.				
O G Ó Ł E M	282	251	238	210	13,2	11,6	9,1	5,1	TOTAL
Opiekuńcze	232	198	178	164	11,0	8,2	6,5	4,1	General care
Specjalistyczne	50	53	40	32	2,2	3,5	1,5	0,8	Specialized
Praca podwórkowa	–	–	1	1	–	–	0,0	0,0	Street work
W połączonych formach	–	–	19	13	–	–	1,1	0,2	In a combination of the forms

TABL. 15 (171). **RODZINNA PIECZA ZASTĘPCZA**

Stan w dniu 31 XII

FAMILY FOSTER CARE

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015 ^a	2016 ^a	SPECIFICATION
Rodziny zastępcze	2211	2118	2118	2136	Foster families
Spokrewnione	1922	1786	1373	1371	Related
dzieci ^b	2408	2262	1741	1752	children ^b
Niezawodowe	261	256	632	654	Non-professional
dzieci ^b	359	349	848	892	children ^b
Zawodowe ^c	28	76	113	111	Professional ^c
dzieci ^b	93	277	311	306	children ^b
Rodzinne domy dziecka	–	–	28	35	Foster homes
dzieci ^d	–	–	167	219	children ^d

a Niektóre dane nie są w pełni porównywalne z danymi za lata poprzednie z powodu zmiany przepisów prawnych. b Do 2011 r. – w wieku do 18 lat, od 2012 r. – w wieku do 25 lat. c Do 2011 r. rodziny zastępcze zawodowe niespokrewnione z dzieckiem. d W wieku do 25 lat.

a Some data are not fully comparable with data for previous years due to changes of the provisions of the law. b Until 2011 up to the age of 18, since 2012 up to the age of 25. c Until 2011 professional, not related to the child foster families. d Up to the age of 25.

TABL. 16 (172). **INSTYTUCJONALNA PIECZA ZASTĘPCZA^a**
INSTITUTIONAL FOSTER CARE^a

WYSZCZEGÓLNIENIE SPECIFICATION	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016	2005	2010	2015	2016
	placówki centres				wychowankowie residents				wolontariusze volunteers			
	stan w dniu 31 XII				as of 31 XII							
Placówki opiekuńczo- wychowawcze	41	46	69	69	1266	1281	1235	1143 ^b	229	138	134	88
Care and education centres interwencyjne	2	–	4	4	88	–	90	76	25	–	29	14
rodzinne	14	16	13	11	96	119	89	72	3	–	1	1
socializacyjne	23	21	48	51	970	673	942	914	171	57	62	44
łączące zadania placówek ^c ... combining tasks of the centres ^c	2	9	4	3	112	489	114	81	30	81	42	29

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 19 na str. 232. ^b W tym 59 wychowanków w wieku 0–3 lata i 66 w wieku 4–6 lat oraz 25 sierot i 133 niepełnosprawnych. ^c Łączące zadania placówek interwencyjnych, socjalizacyjnych i specjalistyczno-terapeutycznych; do 2011 r. – placówki wielofunkcyjne.

^a See general notes, item 19 on page 232. ^b Of which 59 residents at age 0–3 and 66 at age 4–6, 25 orphans and 133 disabled. ^c Combining tasks of the intervention, socialization and specialist therapy centres; until 2011 – multi-functional centres.

TABL. 17 (173). **POMOC SPOŁECZNA STACJONARNA^a**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE^a

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)	73	70	70	68	Homes and facilities (excluding branches)
Miejsca ^b :					Places ^b :
ogółem	5621	5133	5226	4973	total
na 10 tys. ludności	27,2	24,5	25,1	23,9	per 10 thous. population
Mieszkańcy ^b :					Residents ^b :
ogółem	5375	4945	5044	4788	total
w tym kobiety	2384	2133	2170	1979	of which women
w tym do 18 lat	373	204	172	111	of which up to age 18
w tym umieszczeni w ciągu roku	1883	1566	1613	1387	of which placed within during the year
na 10 tys. ludności	26,0	23,6	24,2	23,0	per 10 thous. population
Osoby oczekujące na umieszczenie	201	303	355	406	Persons awaiting a place

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b Including branches.

TABL. 18 (174). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW**

Stan w dniu 31 XII

STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS

As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b	73	70	70	68	Homes and facilities (excluding branches)^b
w których mogą przebywać:					in which may be:
osoby w podeszłym wieku	10	10	12	12	aged persons
przewlekłe somatycznie chorzy	14	14	13	12	chronically ill with somatic disorders
dorośli niepełnosprawni intelektualnie	10	11	11	11	mentally retarded
dzieci i młodzież niepełnosprawna intelektualnie	3	4	4	4	children and young mentally retarded

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. ^c Including branches.

TABL. 18 (174). **PLACÓWKI STACJONARNEJ POMOCY SPOŁECZNEJ^a WEDŁUG GRUP MIESZKAŃCÓW (dok.)**
 Stan w dniu 31 XII
STATIONARY SOCIAL WELFARE FACILITIES^a BY GROUPS OF RESIDENTS (cont.)
 As of 31 XII

WYSZCZEGÓLNIENIE	2005	2010	2015	2016	SPECIFICATION
Domy i zakłady (bez filii)^b (dok.)					Homes and facilities (excluding branches)^b (cont.)
przewlekłe psychicznie chorzy	10	11	12	12	chronically mentally ill
niepełnosprawni fizycznie	1	1	2	3	physically handicapped
matki z małoletnimi dziećmi i kobiety w ciąży	5	3	4	3	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomni	20	17	15	15	homeless
inne osoby	–	2	2	2	other persons
Mieszkańcy w domach i zakładach^c	5375	4945	5044	4788	Residents in homes and facilities^c
dla:					for:
osób w podeszłym wieku	719	713	883	691	aged persons
przewlekłe somatycznie chorych	1147	986	950	791	chronically ill with somatic disorders
dorosłych niepełnosprawnych intelektualnie	1027	869	829	831	mentally retarded
dzieci i młodzieży niepełnosprawnych intelektualnie	176	213	217	215	children and young mentally retarded
przewlekłe psychicznie chorych	1032	1023	1010	1150	chronically mentally ill
niepełnosprawnych fizycznie	81	80	88	88	physically handicapped
matek z małoletnimi dziećmi i kobiet w ciąży	65	22	43	18	mothers with dependent children and pregnant women
bezdomnych	1128	1030	1014	997	homeless
innych osób	–	9	10	7	other persons

^a Łącznie ze środowiskowymi domami samopomocy. ^b W dalszym podziale placówki mogą być wykazane kilkakrotnie, gdyż jedna placówka może być przeznaczona dla kilku grup mieszkańców. ^c Łącznie z filiami.

^a Including community self-help homes. ^b In the division facilities may be shown several times, because one facility may be designed for few group of residents. ^c Including branches.

TABL. 19 (175). **ŚWIADCZENIA POMOCY SPOŁECZNEJ^a**
SOCIAL ASSISTANCE BENEFITS^a

WYSZCZEGÓLNIENIE	Korzystający Beneficiaries	Udzielone świadczenia w tys. zł Benefits granted in thous. zł	SPECIFICATION
O G Ó Ł E M	200799	203799,6	T O T A L
2005	200799	203799,6	
2010	157492	243307,2	
2015	135570	287940,0	
2016	121938^b	283639,7	
Pomoc pieniężna	124250	214501,6	Material assistance
w tym:			of which:
Zasiłek stały	12165	60029,0	Permanent benefit
Zasiłek okresowy	43839	102114,7	Temporary benefit
Zasiłek celowy	67905	51234,9	Appropriated benefit
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	154	606,0	Assistance to reach self-dependence and to continue education
Pomoc niepieniężna	55007	69138,1	Non-monetary assistance
w tym:			of which:
Schronienie	1091	3302,2	Shelter
Posiłek	45556	25510,5	Meals
Ubranie	295	60,8	Clothing
Sprawienie pogrzebu	320	682,1	Burial
Usługi opiekuńcze i specjalistyczne usługi opiekuńcze	7620	39523,9	Attendance services and specialized attendance services
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, zatrudnienia i na zagospodarowanie	119	55,4	Assistance in gaining adequate housing conditions, gaining employment and for running one's own household

^a Patrz uwagi ogólne, ust. 22 na str. 233. ^b W podziale według form świadczeń korzystający mogą być wykazani kilkakrotnie.

Ź r ó d ł o: dane Kujawsko-Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego.

^a See general notes, item 22 on page 233. ^b Under the item benefits, recipients may be shown several times.

S o u r c e: data of Kujawsko-Pomorskie Voivodship Office.